

Jožetu Bediču v spomin

Sredi februarja 2002 smo se poslovili od zaslužnega in predanega zbiralca okamnin in mineralov Jožeta Bediča. Usodna bolezen ga je doletela nenadoma, sredi dela in načrtov, ki mu jih nikoli ni zmanjkalo. Ob vsakem srečanju ga je kar razganjalo od navdušenja nad novimi najdbami okamnin na terenu in nad odkritji, ki so se pokazala pri preperaciji nabranih primerkov.

Dar za naravoslovje je skupaj z drugimi talenti nosil od svojega rojstva leta 1923. Vseskozi je z zanimanjem in izostrenim občutkom spremljal naravo okoli sebe. Ni se zadovoljil s preprostimi ali površnimi odgovori. Vedno je želel temeljit, z dokazi podkrepjen, odgovor. Tak je bil od najmlajših let, ko je z zanimanjem poslušal gimnazijske učitelje botanike, fizike in kemije. Žal ni bilo dovolj časa, da bi izšolal vse svoje številne talente. Odločil se je za likovno smer in nabiral znanje v grafični šoli. Istčasno se je uril v igranju violine. Vse to mu je prišlo prav, ko se je zaposlil leta 1953 v jeseniškem gledališču, kjer je prevzel vlogo scenografa, kostumografa in pogosto opre-

mljal predstave tudi s svojo scensko glasbo ter jo celo sam izvajal. Kljub veliki zaposlenosti v gledališču ga je vleklo v naravo, kjer je kot esteta našel najpopolnejšo lepoto. Slikal je gorske rastline in krajino. V mestu je imel v tem času v najemu rastlinjak in v njem gojil kakteje in sočnice ter o njih predaval po Sloveniji. Potem ko je urbanizacija izločila rastlinjak iz okolja, se je ob branju poljudne geološke literature navdušil nad fosili. Koncem šestdesetih let je začel iskati fosile in minerale v Karavankah in jih sistematično zbirati. Hodil je za fosili v Javornškem Rovtu, kjer je nabiral v zgornjekarbonskih, permskih in eocenskih plasteh, v Savskih jamah je nabiral minerale. Mudil se je na Pristavi, Planini pod Golico, Na visokih, Na Pečeh, nad Dovjem, na Kofcah, v Sedelcih v Julijcih in drugje. Prehodel je na stotine kilometrov vedno s terenskim orodjem. Vračal se je obložen s težkimi nahrbtniki nabranega gradiva. Prerasel je okvir navadnega zbiralca okamnin. Prebiral je znanstveno in strokovno literaturo in tako postal dober poznavalec paleontologije.

Več kot tri desetletja vztrajnega dela na terenu in ob preparacijski mizi je obrodilo bogate sadove. Nabral je preko 20.000 primerkov fosilov, od tega jih je prepariral in pripravil za razstave okrog 4000. Zavedal se je, da je sodelovanje s strokovnjaki pri takem delu neizbežno. Zato je vseskozi sodeloval s člani Katedre za geologijo in paleontologijo ljubljanske univerze, ki so določali ali pošiljali fosilno gradivo v obdelavo tujim strokovnjakom. Določenih je bilo okrog 620 različnih vrst pretežno rastlinskih, nevretenčarskih in celo vretenčarskih makrofosilov. Vse to bogato gradivo je Jože Bedič nesebično podaril jeseniškemu muzeju, ki je leta 1988 odprl stalno razstavo fosilov jeseniškega prostora. V razstavnici sobi muzeja so predstavljeni samo primerki, ki jih je našel Jože Bedič. Za razstavo je izdelal vse grafične priloge, skice in fotografije. Predstavljeni so mojstrsko preparirani fosili, ki jih je Jože, s

svojstveno tehniko in nešteti urami potrpežljivega dela, ugrabil kamnini. Na ogled so: fuzulinidne foraminifere, spongije, rugozne, pretežno solitarne korale, polži, izjemni rostrokonhiji, školjke, trilobiti, navtilidi in amoniti, ramenonožci, morske lilije ter morski ježki in drugi. V znak hvaležnosti so paleontologi po njem imenovali fosile: školjki *Antonella bedici* in *Acanthopecten bedici*, rod trokrparja *Bedicella* ter znano vrsto *Paladin* (*Kaskia*) *bedici*, ki je bila upodobljena tudi na slovenski znamki.

Za svoje ustvarjalno umetniško delo je prejel številne plakete in priznanja, med njimi tudi Gorenjsko Prešernovo nagrado 1988 in Zoisovo nagrado 1989 za zbirko okamnin.

Delo Jožeta Bediča je za paleontologijo neprecenljive vrednosti. Po njegovi zaslugi smo spoznali bogato fosilno floro in favno Karavank, o kateri smo imeli pred njim le pomanjkljivo predstavo. Zato je naša dolžnost in obveza, da dragoceno zbrano naravno dediščino skrbno čuvamo za prihodnje rodove in v njegov spomin.

Jernej Pavšič